

13.05.2020

FOB/ANP

REVIDERET

Håndtering af COVID-19: Retningslinje i den kommunale sundhedstjeneste for børn og unge (sundhedsplejen)

Baggrund

Sundhedsstyrelsen udsendte første gang en retningslinje om varetagelse af sundhedsplejens opgaver under epidemien med COVID-19 d. 30. marts 2020.

Denne reviderede retningslinje omhandler såvel den generelle kontakt og håndtering i sundhedsplejen af nyfødte, spæd-, små- og skolebørn og deres familier under COVID-19 epidemien samt håndteringen af hjemmebesøg, hvor der er mistanke om eller bekræftet smitte med COVID-19.

Retningslinjen beskriver forhold omkring graviditetsbesøg, hjemmebesøg til spæd- og småbørn, aftalt konsultation, skolesundhedsarbejde for 0.-9. klasse og gruppeaktiviteter, herunder projektdrift hvad angår projekterne ”Tidlig indsats til sårbare familier” og ”Sundhedsplejebesøg de første 1000 dage” samt sundhedspædagogiske aktiviteter i skolen.

Retningslinjen er udarbejdet til de kommunale sundhedsplejeordninger for børn og unge i henhold til ^{1, 2, 3}.

Retningslinjen supplerer ”Håndtering af COVID-19: Omstilling og gradvis øget aktivitet i det kommunale sundhedsvæsen”⁴.

For mere baggrund vedrørende håndtering af COVID-19 i sundhedsvæsenet henvises til generelle retningslinjer for sundhedspersonale ⁵.

---

¹ BEK nr. 364 af 04/04/2020 om begrænsning af rettigheder på sundheds- og ældreområdet i forbindelse med håndtering af Coronavirussygdom 2019 (COVID-19)

² Forståelsesnotat af 19.03. 2020 fra Sundheds- og Ældreministeriet

³ Sundhedsstyrelsens retningslinje ”Håndtering af COVID-19: Plan for omstilling og gradvis øget aktivitet i Sundhedsvæsenet” af 13.04.2020.

⁴ <https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2020/Corona/Haandtering-af-COVID-19/Øget-aktiviteter/Haandtering-af-COVID-19-Omstilling-og-gradvis-øget-aktivitet-i-kommunerne.ashx?la=da&hash=7A1B43ECED73365E45FEBEF0EA6CB912DD4913C1>

⁵ <https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2020/Corona/Retningslinjer/Retningslinjer-for-haandtering-af-COVID-19.ashx?la=da&hash=BE6BE868AA53E335DD6F7003AD134D5E5D8AD122>

Indsatser i sundhedsplejen

Sundhedsplejen skal øge aktiviteten til at kunne varetage alle funktioner på vanligt niveau, dog med de begrænsninger i aktiviteten, som kan afstedkommes af smittereducerende tiltag. Således skal graviditetsbesøg, barselsbesøg på 4.-5. dagen efter fødslen, etableringsbesøg og efterfølgende besøg, herunder behovsbesøg, gennemføres som hjemmebesøg eller som aftalt konsultation i henhold til kommunens sædvanlig profil.

Sundhedsplejen skal endvidere igen føre tilsyn med småbørn (1-5 år) samt børn i den undervisningspligtige alder. Alle børn fra 0.-9. klasse kan tilbydes undersøgelser, herunder indskolingsundersøgelse, samtaler og sundhedspædagogiske gruppeaktiviteter i henhold til kommunens sædvanlige profil under hensyntagen til smittereducerende tiltag. Det tværfaglige og tværsektorielle samarbejde om børn med særlige behov kan ligeledes genoptages under hensyntagen til smittereducerende tiltag.

Udgangspunktet for en øget aktivitet i sundhedsplejen hviler på et hensyn til, at reduktion af smitterisiko fortsat prioriteres højt, og at der, såfremt der er kapacitetsudfordringer, foretages en konkret og individuel faglig vurdering af barnets/familien behov for sundhedsplejefaglig indsats. Hvis der er tilstrækkelig kapacitet kan alle indsatser tilbydes, men kapacitetsudfordringer kan betyde, at der skal foretages en vurdering, så det sikres at børn/familie med størst behov prioriteres først.

Minimering af smitterisiko

Der skal fortsat være fokus på at undgå smittespredning i sundhedsvæsnet bredt set, og aktiviteterne i sundhedsplejen kan foretages under forudsætning af, at anbefalingerne til reduktion af smitterisiko følges.

Sundhedsplejersken kontakter familierne telefonisk og aftaler kontaktform. Samtalens udfald kan være hjemmebesøg med værnemidler afhængig af forældrenes beskrivelse af smitterisikoen i hjemmet, og under hensyntagen til de nedenfor beskrevne forholdsregler, eller være aftalt konsultation i et lokale i kommunen, videokonsultation eller telefonrådgivning. Aftalt konsultation forudsætter, at der bliver gjort dagligt rent på lokaliteten.

Forud for besøg eller aftalt fremmøde i konsultation, uanset årsag, kontaktes familierne telefonisk med henblik på at afklare, hvorvidt der er en smitterisiko i hjemmet. I henhold til de generelle retningslinjer for håndtering af COVID-19 i sundhedsvæsenet⁶ spørges ind til, om kvinden/partner/andre i husstanden har symptomer på COVID-19. Hvis det er tilfældet, skal sundhedsplejersken ved telefonsamtalen med forældrene spørge ind til barnets tilstand, herunder symptomer som kunne være tegn på COVID-19 f.eks. påvirket almen tilstand og besværet vejrtrækning.

Skolesundhedsarbejde kan foretages under hensyntagen til at sikre god håndhygiejne før og efter en undersøgelse, samt sikre afstand mellem barn og skolesundhedsplejerske.

---

⁶ <https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2020/Corona/Retningslinjer/Retningslinjer-for-haandtering-af-COVID-19.ashx?la=da&hash=BE6BE868AA53E335DD6F7003AD134D5E5D8AD122>

De relevante Nationale Infektionshygiejniske Retningslinjer⁷ skal overholdes, og der skal være skærpet fokus på korrekt håndhygiejne, rengøring samt korrekt brug af værnemidler, hvor dette er påkrævet.

Ud over ovennævnte skal en række tiltag iværksættes hos alle parter for at reducere smitte i sundhedsplejen:

- Ved hjemmebesøg bør kun raske forældre og evt. raske søskende være tilstede i rummet, og der skal sikres afstand (1 meter) mellem sundhedsplejersken og forældrene, undtagen under den kliniske undersøgelse samt under ammerådgivning, gennemførelse af ADBB mv., der kræver < 1 meters afstand
- Håndtering af spædbarnet reduceres til mindst mulig fysisk kontakt og korteste varighed
- Vægt, målebånd og evt. andre hjælpemidler, der ikke er af engangsmateriale, og som medbringes ved hjemmebesøg sprittes af efter brug
- PC, tablets og telefon kan medbringes i hjemmet til journalføring og afsprittes mellem besøg
- Ved aftalt konsultation ved fremmøde planlægges med god tidsmæssig afstand mellem aftalerne, så børn/familier ikke skal opholde sig i venterum sammen
- Ved aftalt fremmøde i konsultation skal familierne opfordres til hånddesinfektion eller håndvask før og efter konsultationen. Børn i skolen og deres evt. medfølgende forældre, der kommer til samtaler og undersøgelser foretager håndhygiejne før og efter konsultationen
- Efter konsultationen/samtalen/undersøgelsen foretages omhyggelig afsprøjtning af alle flader og kontaktpunkter, barnet, forælderen og sundhedsplejersken har haft kontakt med, herunder puslepude, dørhåndtag, personvægt, udstyr til høre- og synsprøver og andet
- Det anvendte udstyr og eventuelle hjælpemidler skal kunne rengøres og desinficeres med sprit, alternativt anvendes engangsudstyr fx målebånd. Udstyr og hjælpemidler, som genanvendes fx i forbindelse med skolesundhedsarbejdet, skal rengøres og desinficeres efter hvert barn

Gruppeaktiviteter (fx mødre-/forældregrupper og kostvejledning eller andet i grupper) kan afholdes i tilpasset form under hensyntagen til, at der ikke må være mere end 10 personer (inkl. børn og sundhedsplejerske) til stede, at afstandsgrænserne på 1 meters afstand mellem alle deltagerne overholdes (fraset mellem mor/far og barn), ligesom de hygiejniske forholdsregler om håndhygiejne skal overholdes. Rengøring skal foretages iht. *De nationale infektionshygiejniske retningslinjer for rengøring i hospitals- og primærsektoren, herunder dagtilbud og skoler*⁸.

Hvis personale i sundhedsplejen har haft tæt kontakt med en person med bekræftet tilfælde af COVID-19, skal alle have skærpet opmærksomhed på mulige symptomer (feber, hoste, ondt i halsen, hovedpine og muskelømhed, som hos nogle kan være ledsaget af symptomer fra næsen) til og med 14. dag efter kontakten.

Opstår lette luftvejssymptomer skal arbejdspladsen forlades, og behandleren/klinikpersonalet kan først møde på arbejde igen 48 timer efter symptomfrihed. Personale i sundhedsplejen med lette

⁷ <https://hygiejne.ssi.dk/retningslinjer/nir>

⁸ <https://hygiejne.ssi.dk/-/media/arkiv/subsites/infektionshygiejne/retningslinjer/nir/nir-rengoering.pdf?la=da>

luftsvejssymptomer kan efter aftale med personaleleder selvvisitere direkte til test for SARS-CoV-2 jf. gældende Retningslinjer for håndtering af COVID-19 i sundhedsvæsenet⁹.

Familier med mistanke om eller bekræftet smitte med COVID-19

En nyfødt af en forælder med bekræftet COVID-19 vil være eksponeret for smitte på grund af den tætte kontakt mellem mor/forælder og barn. Det er derfor vigtigt, at forældrene kender til symptomer på COVID-19, og hvordan disse præsenterer sig hos barnet. Det kan fx være besværet vejrtrækning, påvirket almentilstand, herunder slaphed/træthed, irritabilitet, manglende suttelyst, tiltagende gylpetendens, tørre bleer samt feber.

Der er ikke noget, der tyder på, at raske nyfødte er i særlig risiko for at blive alvorligt syge, hvis de smittes med COVID-19.

Den raske nyfødte med forælder bekræftet smittet med COVID-19

Der er på nuværende tidspunkt ikke viden om, hvorvidt en mor, der er bekræftet smittet med COVID-19 kan overføre smitte til barnet via placenta/fostervand/fæco-oralt, men det vurderes, at en mor/forælder med bekræftet COVID-19 kan overføre smitte til en ellers rask nyfødt efter fødsel.

En nyfødt af en mor/forælder, der er bekræftet smittet med COVID-19, må betragtes som smittebærer, uanset om barnet har symptomer eller ej. Den raske nyfødte, hvis mor er bekræftet smittet med COVID-19, vil ikke blive testet efter fødslen, medmindre den nyfødte udviser symptomer på at være smittet. Denne beslutning træffes af pædiaterne på hospitalet.

Børn får generelt et mildere sygdomsforløb end voksne, hvis de smittes med COVID-19. Der er ikke indikation for at adskille klinisk raske nyfødte fra en mor, der er bekræftet smittet med COVID-19. Der er derimod en række negative effekter af adskillelse, ikke mindst på amning og tilknytning.

Ud fra et forsigtighedsprincip anbefales det, at den gravides partner/barnets far, som har symptomer på eller er bekræftet med COVID-19, holder sig adskilt fra barnet indtil 48 timer efter ophør af symptomer. Dette er dog ikke anbefalingen, hvis partneren er den primære tilknytningsperson (fx hvis moderen er syg og af den grund ikke kan tage vare på barnet).

Det anbefales endvidere, at evt. søskende med symptomer på eller bekræftet smitte med COVID-19 holdes adskilt fra den nyfødte, indtil 48 timer efter ophør af symptomer.

Bedsteforældre eller andre pårørende med symptomer på COVID-19 frarådes at besøge familien indtil 48 timer efter ophør af symptomer på COVID-19.

Hospitalets opfølgning efter udskrivelsen af nyfødte med COVID-19 positiv mor

Der henvises til Sundhedsstyrelsens retningslinje ”Håndtering af COVID-19: Gravide og fødende kvinder samt partner og det nyfødte barn”¹⁰, som bl.a. fastsætter, at alle familier med nyfødte, der er født af mor, der er bekræftet smittet med COVID-19, tilbydes mulighed for direkte telefonisk henvendelse til fødestedet de første 3 uger efter udskrivelsen.

⁹ <https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2020/Corona/Retningslinjer/Retningslinjer-for-haandtering-af-COVID-19.ashx?la=da&hash=BE6BE868AA53E335DD6F7003AD134D5E5D8AD122>

¹⁰ <https://www.sst.dk/da/Udgivelser/2020/Haandtering-af-COVID-19-Gravide-og-foedende-kvinder-samt-partner-og-det-nyfoedte-barn>

Inden udskrivelsen informeres forældrene om hvilke symptomer, de skal holde øje med. Ved symptomer, også diskrete symptomer, skal forældrene kontakte fødestedet telefonisk og få anvisninger på, hvor de skal henvende sig, så fødestedet er forberedt og smittespredning undgås. Der vil være lav tærskel (diskrete symptomer) for at tage virusprøver på nyfødte med symptomer, men podning af asymptomatiske børn anbefales ikke.

Barsels-, etableringsbesøg, vanlige besøg og behovsbesøg i familier med mistanke om eller bekræftet smitte med COVID-19

Ved barsels- og etableringsbesøgene er der behov for en sundhedsfaglig vurdering af barnet, særligt hvis moderen eller et andet medlem af husstanden er bekræftet smittet med COVID-19.

Ved mistanke om eller ved bekræftet smitte med COVID-19 i familien, uanset hvem i husstanden, der har symptomer eller er smittet, anbefales det hvis muligt, at besøget udsættes til 48 timer efter ophør af symptomer i familien.

Såfremt barnet deler husstand med forælder eller søskende, der er bekræftet smittet med COVID-19, skal der ved opringing inden besøg spørges omhyggeligt ind til barnets tilstand.

Under besøget og ved undersøgelse af barnet skal sundhedsplejersken være opmærksom på, om barnet har symptomer på COVID-19. Forældre kan have vanskeligt ved at bedømme det nyfødte barns tilstand, fx vejrtrækning og tonus.

Sundhedsplejersken skal gentage sygehusets rådgivning til forældrene om hvilke tegn, de skal være opmærksomme på:

- Synligt besvær med at trække vejret, herunder hoste samt hurtig eller udsættende vejrtrækning
- Påvirket almentilstand, herunder slaphed/træthed, irritabilitet, manglende suttelyst, tiltagende gylpetendens, tørre bleer
- Temperatur >37.5 eller <36.0 målt i endetarm

Endvidere rådgives forældrene om smittebegrænsende tiltag hjemme.

Amning og modermælk fra mødre med mistanke om eller bekræftet smitte med COVID-19

Der er ikke påvist SARS-CoV-2 i brystmælk fra mødre med bekræftet smitte med COVID-19 på fødselstidspunktet, og det er derfor anbefalingen, at moderen ammer sit barn, hvis hun ønsker det og har mulighed herfor.

Så længe moderen udviser symptomer, og indtil 48 timer efter symptomophør, anbefales det, at moderen under amning følger Sundhedsstyrelsens generelle hygiejneråd i forhold til at mindske risikoen for smitte med COVID-19¹¹. Derudover anbefales følgende smittebegrænsende tiltag: Mundbind til mor med COVID-19 ved tæt kontakt til barnet (herunder amning), samt afvaskning af brystet før amning (sæbe og vand) med henblik på at reducere risikoen for smitte af barnet.

Nyfødte og spædbørn kan ernæres med modermælk fra brystpumpe, hvis der er behov for dette. God hygiejne, som vanligt ved håndtering af udstyr, er essentielt.

---

¹¹ Anbefalinger, råd og materiale til borgere findes på <https://www.sst.dk/corona>

Særlige forholdsregler i familier/husstande, hvor der er mistanke om eller bekræftet smitte med COVID-19

I familier, hvor den nyfødte, dennes forældre eller søskende eller andre i husstanden er under mistanke om eller er bekræftet smittede med COVID-19, overholdes desuden følgende forholdsregler, indtil 48 timer efter ophør af symptomer:

- Besøgets varighed holdes på maks. 15 minutter og fokuserer på barnets tilstand, trivsel og udvikling. Øvrige rådgivning foregår ved videosamtale eller telefonisk.
- Kun den ene forælder er til stede med barnet – og hvis muligt den asymptomatiske eller ikke-smittede forælder. Evt. søskende opholder sig i et andet rum sammen med den anden forælder/anden pårørende
- Sundhedsplejersken placerer sig under samtalen med 2 meters afstand fra den tilstedeværende forælder. Den anden forældre kan være med på et sikkert socialt medie, godkendt af kommunen.
- Ved undersøgelse af barnet er sundhedsplejersken iført værnemidler, som beskrevet nedenfor.
- Før og efter undersøgelse og håndtering af barnet, herunder vejning (som med fordel kan foretages og aflæses af forælderen) foretages omhyggelig håndhygiejne.
- Efter undersøgelse kan værnemidler tages af, og en kort samtale med forælderen sker med 2 meters afstand. Opfølgende samtale sker uden for hjemmet eller via telefon.

Skolebørn, hvis forældre har mistanke om eller som er bekræftet smittet med COVID-19, skal have deres undersøgelse/sundhedssamtale udsat, til der ikke længere er mistanke om COVID-19, eller familiemedlemmet har været rask i 48 timer.

Anvendelse af værnemidler i sundhedsplejen

Der skal som udgangspunkt ikke anvendes værnemidler, såfremt der ikke er mistanke om COVID-19 hos mor/barn/familie, medmindre opgaven sædvanligvis kræver det. Korrekt håndhygiejne, rengøring og så vidt muligt at holde 1 meters afstand er de grundlæggende og vigtigste midler til at forebygge smitte ved håndtering af alle borgere.

Anvendelse af værnemidler ved mistanke om eller bekræftet COVID-19

Ved mistanke om eller ved bekræftet smitte med COVID-19 i familien, uanset hvem i husstanden, der har symptomer eller er smittet, skal anvendes værnemidler iht. de infektionshygiejniske retningslinjer for COVID-19⁵.

Opstår der behov for tæt kontakt (indenfor 1-2 meter) skal sundhedsplejersken anvende følgende værnemidler:

- Handsker
- Væskeafvisende, langærmet overtrækskittel eller plastforklæde med lange ærmer
- Kirurgisk maske type II + øjenbeskyttelse ELLER ansigtsdækkende visir

Korrekt håndhygiejne udføres før og efter.

I de få tilfælde, hvor det ikke kan undgås, at en mor med bekræftet COVID-19 er tilstede (fx en enlig mor), bærer mor maske under besøget.

Sundhedsplejersken medbringer værnemidler til den enkelte familie. Der skal ikke anvendes værnemidler i skolesundhedstjenesten, idet børn, der er tilstede på skolen anses for at være raske.

Arbejdsgiveren har ansvaret for at stille værnemidler til rådighed og for at den enkelte sundhedsplejerske er informeret om, hvordan de kan være opmærksomme på symptomer samt undgå smittespredning fra eventuelle symptomfrie smittebærere, jf. Sundhedsstyrelsen retningslinjer¹².

Der kan i øvrigt læses mere på Sundhedsstyrelsens hjemmeside www.sst.dk/corona

Denne retningslinje er baseret på tilgængelig information pr. 11. maj 2020. Sundhedsstyrelsen følger området tæt i samarbejde med relevante faglige eksperter og retningslinjen vil blive opdateret ved behov. Gældende retningslinjer kan altid tilgås på www.sst.dk/corona

I forhold til retningslinjen fra 31.marts 2020 er der tilføjet retningslinjer for børn over 1 år, gruppeaktiviteter og tilbud til skolebørn fra 0.-9. klasse.

---

¹² <https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2020/Corona/Retningslinjer/Retningslinjer-for-haandtering-af-COVID-19.ashx?la=da&hash=BE6BE868AA53E335DD6F7003AD134D5E5D8AD122> <https://www.sst.dk/corona>